

**ГЛАВНА СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

**КОДЕКС ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНИХ
У ГЛАВНОЈ СЛУЖБИ ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Бања Лука, април 2014. године

На основу члана 7. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 98/05 и 20/14), главни ревизор након консултација са замјеником главног ревизора, доноси

КОДЕКС ПОНАШАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У ГЛАВНОЈ СЛУЖБИ ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I УВОД

- 1) Сврха доношења Кодекса понашања је да се успостављањем стандарда професионалне етике свих запослених у Главној служби за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту: Главна служба за ревизију) допринесе јачању основних принципа и законитости које прописује закон и подзаконски акти, владавине права и повјерења јавности у вршењу службе ревизије у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске.
- 2) Имајући у виду значај Главне службе за ревизију као врховне ревизорске институције, који има основни циљ да, кроз провођење ревизија, обезбиједи независна мишљења о примјени закона и других прописа, извршењу буџета, финансијским извјештајима, коришћењу ресурса и управљања државном својном у институцијама и јавном сектору Републике Српске (у даљем тексту: Републике), сматра се нужним успостављање високих етичких стандарда запослених у Главној служби за ревизију, како у вршењу функције, тако и у приватном животу.
- 3) Етички кодекс је опсежан документ о вриједностима и принципима којима би се требали руководити ревизори у свом свакодневном раду.
- 4) Независност, овлашћења и одговорности ревизора у јавном сектору постављају пред врховне ревизијске институције високе етичке захтјеве као и пред кадрове које запошљавају или ангажују ревизорски рад.
- 5) Понашање ревизора треба увијек и у свим околностима бити беспријекорно. Свако одсуство њиховог професионалног понашања или било какво неодговарајуће понашање у њиховом приватном животу штети угледу Главне службе за ревизију, коју они представљају, те може довести до стварња сумње у поузданост и компетенцију Главне службе за ревизију.
- 6) Од фундаменталног је значаја да се на Главну службу за ревизију гледа са повјерењем, поузданошћу и кредибилитетом.

II ПОВЈЕРЕЊЕ, ПОУЗДАЊЕ КРЕДИБИЛИТЕТ

- 7) Субјекти у којима се врши ревизија имају право очекивати да понашање и приступ Главне службе за ревизију буде изван сваке сумње и вриједни поштовања и повјерења.
- 8) Ревизори се требају понашати на начин који заговара сарадњу и добре односе између ревизора унутар професије. Помагање властите професије од стране чланова исте, као и њихова међусобна сарадња представљају основне елементе професионалног карактера. Повјерење и поштовање које ревизор ужива у јавности је увелико резултат заједничког достигнућа свих ревизора. Стога је у интересу ревизора, као и у интересу јавности да ревизор сарађује са својим колегама на фер и равноправан начин.

III ОПШТИ ПРИНЦИПИ

- 9) Овим Кодексом се дефинишу смјернице, вриједности и принципи којима се морају руководити ревизори у свом раду, као и остали запослени или ангажовани за рад у Главној служби за ревизију.
- 10) Запослени у Главној служби за ревизију ће у оквиру Уставних начела и законских овлаштења савјесно и објективно заступати јавни интерес Републике, водећи рачуна о угледу професије и Главне службе за ревизију.
- 11) Запослени су дужни поштовати и досљедно примјењивати Закон о ревизији јавног сектора Републике Српске, све нормативне акте Главне службе за ревизију, усвојене међународне ревизорске стандарде, те Кодекс понашања.

IV ПОШТЕЊЕ

- 12) Поштење је суштинска вриједност Етичког кодекса. Дужност је ревизора да се придржавају високих стандарда понашања (нпр. поштења и искрености) у току свог рада и у односима и са особљем правних субјеката у којима се врши ревизија. Да би очували повјерење јавности, понашање ревизора мора бити беспријекорно и такво да се у њега не може посумњати.
- 13) Поштење се може мјерити у смислу шта је исправно и правично. Поштење тражи од ревизора да се придржавају облика и духа ревизије и етичких норми. Поштење такође тражи од ревизора придржавање принципа независности и објективности, очување беспријекорних стандарда професионалног понашања при одлучивању, имајући на уму јавне интересе као и примјену апсолутног поштења у обављању свог рада и приликом кориштења средстава Главне службе за ревизију.
- 14) Запослени у ревизији неће тражити, ни за себе ни за друге, нити ће прихватити новац или било какву другу корист од субјекта ревизије или других лица, а везано за рад у Главној служби за ревизију.

- 15) Уколико би лица из тачке 14. овог Кодекса понудила новац или било какву другу корист ревизору, ревизор је обавезан писмено да обавијести главног ревизора о понуди. Необавјештавање главног ревизора представља кршење Кодекса.

V НЕЗАВИСНОСТ, ОБЈЕКТИВНОСТ И НЕПРИСТРАСНОСТ

- 16) За ревизоре је неопходна независност у односу на субјекте у којима се врши ревизија и на остале вањске интересне групе. То значи да се ревизори требају понашати на начин који увећава, а не смањује њихову независност.
- 17) Ревизори не требају тежити само независношћу према субјектима у којима се врши ревизија и осталим интересним групама, већ и за објективношћу.
- 18) Запослени или ангажовани за рад у Главној служби за ревизију ће, приликом обављања својих дужности једнако третирати све грађане који долазе у контакт са службом без обзира на националну, културну, вјерску или политичку припадност.
- 19) У свим питањима која су везана за ревизорски рад, независност ревизора не смије бити угрожена личним или вањским интересима. Независност може бити угрожена нпр., вањским притиском или утицајем на ревизоре, предрасудама које ревизори имају о неким појединцима, правним субјектима, пројектима и програмима у којима се врши ревизија; или личним или финансијским везама које могу изазвати сукоб лојалности или интереса. Дужност ревизора је да се уздрже од укључивања у сва питања у којима имају интерес.
- 20) У свим пословима које обавља ревизор неопходна је објективност и непристрасност, нарочито у њиховим извјештајима, који требају бити тачни и објективни. Закључци, мишљења и извјештаји требају стога бити базирани искључиво на прибављеним и прикупљеним доказима које су ревизори прибавили код субјекта у којем је вршена ревизија.
- 21) Ревизори ће користити информације које им презентују субјекти у којем се врши ревизија или друге стране. Ове се информације требају на непристрасан начин узети у обзир при изражавању њиховог мишљења. Ревизор такође треба прикупити информације о ставовима субјекта у којем се врши ревизија као и ставове других страна. Међутим, на ревизоров закључак не смију утицати ти ставови.
- 22) Ревизори ће се у обављању својих послова и задатака придржавати суштинских вриједности кодекса: поштења, независности, објективности и непристрасности. Ревизорски извјештаји, мишљења и закључци морају бити објективни и базирани искључиво на прибављеним доказима и у складу са стандардима ревизије.
- 23) Запослени се не смију користити својом позицијом да би остварили било какву привилегију у друштву, нити се понашати на начин који би штетио угледу службе.

- 24) Ревизори се морају уздржати од свих коментара и изношења својих закључака и запажања и прејудуцирања налаза током ревизије, као и унапријед давања оцјена везано за налазе ревизије, субјекту или окружењу у Главној служби за ревизију.

VI ПОЛИТИЧКА НЕУТРАЛНОСТ

- 25) Веома је битно очувати и стварну и предвиђену политичку неутралност Главне службе за ревизију. Стога је битно да ревизори очувају своју неутралност у односу на политички утицај да би извршавали своје ревизорске активности на непристрасан начин. Главна служба за ревизију уско комуницира са законодавним извршним или другим владиним тијелима законом овлашћеним за разматрање извјештаја Главне службе за ревизију, те неутралност у овом сегменту мора посебно бити изражена.
- 26) Тамо гдје ревизори желе предузети политичке активности, морају имати на уму ефекат који би њихов ангажман могао имати или би се чинило да има, на могућност непристраног обављања њихове професионалне дужности. Ревизорима се не може дозволити учешће у политичким активностима, они морају бити свјесни да те активности могу довести до професионалног сукоба и санкција предвиђених Правилником о дисциплинској одговорности.
- 27) Запослени у Главној служби за ревизију у вршењу своје функције морају да буду самостални и независни у односу на законодавну, извршну и судску власт, средства јавног информисања, удружења грађана, електронске медије, оглашавању на интернет страницама, јавне личности или друга лица и да врше функцију независно од било каквог спољашњег утицаја, ограничења, наговарања, притиска или пријетњи у складу са сопственом оцјеном доказа и тумачењем правних норми.
- 28) Својим понашањем запослени у Главној служби за ревизију морају да одржавају и јачају повјерење јавности у самосталност у извршавању својих радних задатака, а нарочито да се уздржавају од изражавања политичких ставова и јавних наступа политичког карактера, наступа на којима се износе увредљиви садржаји, осим у случајевима учествовања у расправама које се непосредно тичу рада Главне службе за ревизију, од присуствовања политичким скуповима или од учествовања на било који начин у политичким кампањама.

VII СУКОБ ИНТЕРЕСА

- 29) Када се ревизорима допусти пружање савјета или других услуга осим ревизије, субјекту у којем се врши ревизија, мора се водити рачуна да ове услуге не доведу до сукоба интереса.

- 30) Ревизори требају штитити своју независност и избјегавати могуће сукобе интереса одбијањем поклона или захваљивањем, што би могло утицати или изгледати да утиче на њихову независност и поштење.
- 31) Ревизори требају избјегавати све комуникације са управом и особљем субјекта у којем се врши ревизија, као и са другим странама које могу утицати, компромитовати или угрозити могућност ревизора да раде или изгледају да раде независно, а посебно комуникације које би изазвале сумњу у њихову непристрасност.
- 32) Ревизори не смију користити своју званичну позицију у приватне сврхе и требају избјегавати односе који би могли укључивати ризик од корупције или који би могли довести до сумње у њихову објективност и независност.
- 33) Ревизори не смију користити информације које су добили у току свог рада као средство којим би осигурали корист за себе или друге. Они не смију открити информације које би пружиле другим појединцима или организацијама нефер или неразумну предност, нити смију користити такве информације као средство којим би наштетили другима.
- 34) Ревизори требају штитити своју независност и избјегавати могуће сукобе интереса који би могли утицати или изгледати да утичу на његову објективност и поштење.
- 35) Ревизор не може бити члан управних и других одбора у предузећима у којима држава има акције или други интерес, у органима политичких странака, нити ће слиједити инструкције политичких странака. Ревизор ће обавијестити главног ревизора о припадности било којем удружењу или организацији.
- 36) Ревизор у вријеме изборне кампање неће предузимати активности које би довеле у питање политичку непристрасност ревизора, нити смије дозволити да се њихови политички ставови мијешају са њиховим службеним позицијама које морају остати професионалне.
- 37) Ревизор неће, приватно, прихватити било који вид сарадње са појединцима или другим ревизорским службама, нити ће самостално обављати послове из области ревизије, рачуноводства и финансија, уколико би та сардња била супротна правилима овог Кодекса, а посебно доводила у сумњу независност ревизора у свом раду. Под приватним видом комуникације подразумјевају се активности ревизора које су забрањене и доводе до сукоба интереса, а посебно уколико се сарадња чини ради стицања материјалне користи.
- 38) Ревизори неће давати инструкције и тумачења, субјектима ревизије и другим лицима, која могу довести до нарушавања професије и нежељеног утицаја ревизора на догађаје код субјекта. Наведено не обухвата предавачке активности на образовним установама, друге активности гдје се ревизори могу појавити као предавачи, као нпр. семинари, учествовање на округлим столовима и сл., уз одобрење главног ревизора.

VIII ПРОФЕСИОНАЛНА ТАЈНОСТ

- 39) Ревизори не смију откривати информације добијене у току процеса ревизије трећим странама, било усмено или писмено.

IX КОМПЕТЕНЦИЈА

- 40) Дужност ревизора је да се увијек понашају на професионалан начин и да примјењују високе професионалне стандарде у вршењу свог посла који ће им омогућити компетентно и непристрано вршење њихове дужности.
- 41) Ревизор не смије предузети било какав рад за који није компетентан.
- 42) Ревизори требају познавати и слиједити примјенљиве стандарде ревизије, рачуноводства и финансијског пословања, политике, поступака и праксе. Исто тако, они морају добро разумијети уставне, правне и институционалне принципе и стандарде који руководе пословањем субјекта у којем се врши ревизија.

X ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ

- 43) Ревизори требају примјењивати дужну професионалну пажњу у спровођењу и надзирању ревизије као и приликом припремања извјештаја.
- 44) Ревизори требају користити методе и праксе највећи могући квалитет у својим ревизијама.
- 45) У вршењу ревизије и давању извјештаја, дужност је ревизора да се држе основних постулата и општеприхваћених ревизијских стандарда.
- 46) Ревизори имају сталну обвезу да ажурирају и усавршавају своје способности које се траже за извршавање њихових професионалних одговорности.
- 47) Запослени у служби морају се континуирано обучавати сходно потребама радног мјеста.

XI РАДНА ДИСЦИПЛИНА

- 48) Приликом обављања послова, запослени у Главној служби за ревизију ће се придржавати принципа економичности, ефикасности и одговорности.
- 49) Запослени у Главној служби за ревизију су дужни поштовати радну дисциплину, тачност и распоред рада што подразумева:
- ажурност у раду,
 - пажљивост и савјесност у извршењу обавеза,
 - уредно поступање са документацијом и уредно одлагање исте,
 - пристојан и коректан однос са надређеним и подређеним,
 - тачност при доласку и одласку са посла,
 - прикладна одјевеност,
 - одсутност са посла уз договор са непосредним руководиоцем,
 - избјегавање и спречавање конфликта,

- избегавање учествовања у гласинама , оговарањима и другим врстама
- негативне и штетне комуникације, посебно путем електронских медија.

50) Запослени у служби неће користити материјал и опрему која му је службено на располагању у приватне сврхе.

Службене телефоне ће користити у службене сврхе, осим у хитним сличајевима.
Службено возило, запослени, ће користити само у службене сврхе.

XII XII ОДНОСИ СА ЗАПОСЛЕНИМ

- 51) Сви запослени у служби су равноправни, без обзира на националност, религијску припадност, језик, старосну доб, пол, социјални и економски статус.
- 52) Ревизори се требају понашати на начин који заговара сарадњу и добре односе између ревизора унутар службе. Сви запослени у Главној служби за ревизију морају остварити квалитетну комуникацију, како међусобну тако и у односу према субјектима ревизије, те представницима законодавне и извршне власти у РС. Комуникација мора бити јасна и продуктивна, а подаци који се износе прецизни и истинити.
- 53) Сечена стручна знања, која су резултат пословне обуке, запослени је дужан преносити својим колегама.
- 54) Границе одговорности и овлаштења за запослене одређује главни ревизор, а запослени су дужни придржавати се тих овлаштења и одговорности.
- 55) Руководиоци су дужни пратити рад запослених и цијенити њихове радне квалитете, те подстицати на професионално усавршавање.

XIII ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

- 56) Запослени у Главној служби за ревизију својим понашањем и свакодневној комуникацији, било у току радног времена или ван њега, доприносе угледу Главне службе за ревизију.
- 57) Запослени у Главној служби за ревизију могу давати изјаве представницима штампе и електронских медија само уз одобрење главног ревизора.
- 58) Ревизори не смију откривати информације које су добили током процеса ревизије, осим у случајевима прописаним законом или интерним актом службе и стандардима ревизије.
- 59) Сви запослени су дужни да се према повјерљивим подацима односе одговорно и савјесно, те да их користе искључиво према својим овлаштењима.

XIV НЕПОШТОВАЊЕ КОДЕКСА ПОНАШАЊА

- 60) Запослени у Главној служби за ревизију дужни су да се у свакој прилици придржавају Етичког кодекса и етичких принципа прописаних овим Кодексом, и у случају када за њихово кршење није прописана правна санкција.
- 61) У случају сумње да је дошло или да би могло доћи до кршења одредаба Кодекса понашања, запослени у Главној служби за ревизију могу се обратити за тумачење одредбе, савјет, или разјашњење чињеничног стања главном ревизору или лицу којег одреди главни ревизор. Кршења Кодекса понашања могу представљати дисциплински прекршај, који је обухваћен Правилникаом о дисциплинској одговорности радника Главне службе за ревизију.
- 62) Приступање удружењу грађана које има за циљ изазивање расне, вјерске, националне нетрпељивости, удруживање противно одредбама Устава Републике Српске, организовање и учествовање у недозвољеним демонстрацијама, објављивање непримјрних садржаја путем електронских медија, поред напријед наведеног такође представља кршење Кодекса.
- 63) Кршење одредаба Кодекса понашања повлачи дисциплинску одговорност сходно Правилнику о дисциплинској одговорности запослених у Главној служби за ревизију.

XV ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

- 64) Овај кодекс ступа на снагу даном доношења . Кодекс ће бити објављен на веб-сајту www.gsr-rs.org Главне службе за ревизију, као и на огласној табли. Ступањем на снагу истог престаје да важи Кодекс понашања запослених у Главној служби за ревизију јавног сектора Републике Српске број: 103/07 од 26.02.2007.године

Број: 01/0109-161/14

Датум: 8.4.2014.

ГЛАВНИ РЕВИЗОР

Др Душко Шњегота, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Дарко Пејић, с.р.